

VISUOMENEI PATEIKTI PRIVALOMA INFORMACIJA

PAVOJINGO OBJEKTO PAVADINIMAS IR ADRESAS

AB „Achema“, Jonalaukio k.1, Jonavos sen., Jonavos raj. LT-55296

PAVOJINGAM OBJEKTUI TAIKOMI REIKALAVIMAI

AB „Achema“ yra aukštesniojo lygio pavojingas objektas, kuriam, vykdant Didelių pramoninių avarių prevencijos, likvidavimo ir tyrimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 17 d. nutarimu Nr. 966 reikalavimus yra parengta, suderinta ir pateikta kompetentingai institucijai objekto saugos ataskaita bei vidaus avarinis planas, taip pat pateiktas pranešimas apie pavojingąjį objektą. Pageidaujantys susipažinti su saugos ataskaita gali paskambinti telefonu (+370 349) 56238, (+370 349) 56166 arba atvykti į AB „Achema“ saugos darbe skyrių.

PAVOJINGAME OBJEKTE VYKDOMA VEIKLA

AB „Achema“ yra azoto trąšų ir kitų pramoninių chemijos produktų gamintoja, kurios pagrindinė veikla yra azoto trąšų, amoniako, azoto rūgštis, formalino, KF dervų, angliarūgštės, deguonies, azoto, bazinio aliuminio sulfato tirpalo gamyba ir prekyba, įmonė priskiriama pavojingų objektų kategorijai.

PAVOJINGAJAME OBJEKTE ESAMŲ PAVOJINGŲJŲ MEDŽIAGŲ, GALINČIŲ SUKELTI AVARIJĄ, ĮPRASTINIAI PAVADINIMAI ARBA APIBENDRINTI KLASIFIKACINIAI PAVADINIMAI, ARBA PAVOJINGUMO KLASĖ, NURODOMOS JŲ PAVOJINGOSIOS SAVYBĖS

AB „Achema“ teritorijoje laikomos šios pavojingosios medžiagos:

Medžiagos pavadinimas	Pavojingumo kategorijos pagal Reglamentą (EB) Nr. 1272/2008	Maksimalus tikėtinas kiekis, t.
<p>Amoniakas</p> <p>GHS06 GHS05 GHS04 GHS09</p>	<p>Degios dujos 2 kat. Slėgio veikiamos dujos Ūmus toksiškumas 3 kat. Odos ėsdinimas/dirginimas 1B kat. Pavojinga vandens aplinkai 1 kat.</p>	16600
<p>Amoniako vanduo</p> <p>GHS05 GHS09 GHS07</p>	<p>Odos ėsdinimas 1B kat. STOT SE. Kategorija 3 kat. Nuodingumas vandens organizmams 1 kat.</p>	9316
<p>Formalinas</p> <p>GHS06 GHS05 GHS08</p>	<p>Kancerogenas 1B kat. Lytinių ląstelių mutagenas 2 kat. Ūmus toksiškumas prarijus 3 kat. Ūmus toksiškumas susilietus su oda 3 kat. Ūmus toksiškumas įkvėpus 3 kat. Smarkus akių pažeidimas 1 kat. Odos ėsdinimas 1 B kat. Odą jautrinimas 1 kat. Specifinis toksiškumas konkrečiam</p>	2190

		organui – vienkartinis poveikis 2 kat.	
<p>Hidrazinas</p> <p>GHS06 GHS05 GHS08 GHS09</p>	<p>Degus skystis 3 kat. Ūmus toksiškumas 2 kat. Ūmus toksiškumas 3 kat. Odos ėsdinimas 1B kat. Odos jautrinimas 1 kat. Kancerogeniškumas 1B kat. Ūmus pavojus vandens aplinkai 1 kat. Lėtinis pavojus vandens aplinkai 1 kat.</p>	0,4	
<p>Azoto rūgštis</p> <p>GHS06 GHS05</p>	<p>Ūmus toksiškumas 3 kat. Odos ėsdinimas/dirginimas 1A kat. Metalų koroziją sukelianti medžiaga 1 kat.</p>	6455	
<p>Metanolis</p> <p>GHS06 GHS02 GHS08</p>	<p>Degūs skysčiai kat. 2 Ūmus toksiškumas- kvėpavimo takams kat. 3 Patekus per burną kat. 3 Odos kat. 3 Pažeidžia organus kat. 1</p>	2200	
<p>Amonio salietra</p> <p>GHS07 GSH03</p>	<p>Oksiduojančios kietos medžiagos kat. 3 Akių dirginimas kat. 2</p>	1000	
<p>Amonio nitrato tirpalas</p> <p>GHS07 GSH03</p>	<p>Oksiduojančios kietos medžiagos kat. 3 Akių dirginimas kat. 2</p>	69	
<p>Natrio hipochloritas</p> <p>GHS05 GHS09</p>	<p>Metalo korozija 1 kat. Odos ėsdinimas 1B kat. Kontaktuodama su rūgštimis išskiria toksiškas dujas</p>	16,4	
<p>Skystas deguonis</p> <p>GHS04 GSH03</p>	<p>Oksiduojančios dujos 1 kat.</p>	120	
<p>Benzinas</p> <p>GHS02 GHS07 GHS09 GHS08</p>	<p>Degieji skysčiai 1 kat., Aspiracijos pavojus 1 kat., Odos dirginimas 2 kat., Specifinis poveikis (Paveikiami organai: Centrinė nervų sistema. Poveikio būdas: įkvėpus) 3 kat., Mutageninis poveikis lytinėms ląstelėms 1B kat., Kancerogeniškumas 1B kat., Toksinis poveikis reprodukcijai 2 kat., (Specifinis poveikis: Vaisingumui ir negimusiam vaikui) Pavojinga vandens aplinkai 2 kat.</p>	19,50	

<p style="text-align: center;">Dyzelinas</p> <p style="text-align: center;">GHS02 GHS07 GHS09 GHS08</p>	<p>Degieji skysčiai 3 kat., Aspiracijos pavojus 1 kat., Odos dirginimas 2 kat., Ūmus toksiškumas 4 kat., Kancerogeniškumas 2 kat., Specifinis poveikis (Paveikiami organai: užkrūčio liauka, kepenys, kaulų čiulpai) 2 kat., Pavojinga vandens aplinkai 2 kat.</p>	42,25
<p style="text-align: center;">Mazutas</p> <p style="text-align: center;">GHS07 GHS09 GHS08</p>	<p>Ūmus toksiškumas 4 kat., Mutageninis poveikis ląstelėms 2 kat., Kancerogeniškumas 1B kat., Toksinis poveikis reprodukcijai 2 kat., Specifinis poveikis: negimusiam vaikui 2 kat., Pavojinga vandens aplinkai 1 kat.</p>	14000

Pavojingiausių medžiagų poveikis organizmui:

Amoniakas – bespalvės stipraus specifinio kvapo dujos, gerai tirpstančios vandenyje. Amoniakio garai yra toksiški įkvėpus. Amoniakas labiausiai dirgina viršutinius kvėpavimo takus, esant didelėms koncentracijoms, sužadina centrinę nervų sistemą ir sukelia traukulius. Be to, nuo didelės koncentracijos ašaroja, skauda akys, dusina, prasideda kosulio priepuoliai, svaigsta galva, skauda skrandį, pykina. Skystas amoniakas, patekęs ant kūno, chemiškai nudegina bei nušaldo. Amoniakio vanduo veikia odą silpniau negu kiti šarmai, tačiau gali sukelti stiprų skausmą, paraudimą, o veikdamas ilgiau – pūsles. Patekęs į akis, jis gali apakinti, nes amoniakas greitai prasiskverbia į akių gilumą. Garai yra lengvesni už orą, bet gali judėti pažeme. Degant, išsiskiria azoto oksidai. Prarijus sukelia stiprų virškinimo trakto nudegimą.

Formalinis – patekęs į žmogaus organizmo vidų sukelia toksišką poveikį. Be to jis gali iššaukti odos susirgimus. Didelės formaldehido dozės dirginančiai (ardančiai) veikia virškinimo sistemą, sukelia vėmimą, galvos svaigimą. Labai didelės koncentracijos gali būti mirties priežastimi. Nedidelės formaldehido koncentracijos dirgina kvėpavimo takus, akių gleivines, akis. Dažnas didelių koncentracijų poveikis gali iššaukti inkstų susirgimą.

Azoto rūgštis – įkvėpus azoto rūgšties garai ir azoto oksidai smarkiai dirgina viršutinius kvėpavimo takus ir plaučiu audinius. Jie gali sukelti ūmų kvėpavimo takų sudirgimą, skausmą, dusulį, plaučių edemą. Nudegina odą ir gyvuosius audinius. Smarkiai dirgina akis, sukelia sunkiu akių pakenkimus, pažeidžia akių rageną. Prarijus smarkiai nudegina gleivines, sukelia organizmo apsinuodijimą.

Metanolis – toksiškas. Bespalvis, lengvai užsidegantis skystis, gerai tirpsta vandenyje. Spalva, kvapu ir skoniu metanolis primena etilo spiritą. Metanolis – stiprus, ypač veikiantys nervų sistemą ir kraujagyslių sistemą nuodai. Žmogus apsinuodija, apanka išgėręs 5-10 ml metanolio, o nuo 30 ml ir daugiau – miršta. Išgėrus gali tuoj pradėti pykinti, tačiau pirmieji simptomai gali pasirodyti ir po keleto valandų. Sunkiais atvejais pastebimas gilus, sunkus kvėpavimas, traukuliai, silpnas, sutankėjęs pulsas, nėra vyzdžių reakcijos, gali skaudėti skrandį, galvą, mirgėti akyse, sutrikti regėjimas. Galima visiškai apakti. Kvėpuojant metanolio garais gali svaigti galva, mirguliuoti akyse, skaudėti galvą, kankinti nemiga, padidėti nuovargis, sutrikti skrandis, žarnynas, rega.

Amonio salietra – baltos arba rausvo, gelsvo atspalvio granulės, amonio nitrato trąšos, kurioms pagal ADR taikoma JT Nr. 2067, neturi sprogstamųjų savybių. Tačiau, kad amonio nitratas pradėtų kelti pavojų dėl sprogtumo, turi būti šie faktoriai: medžiagos sandėliavimas dideliais kiekiais, užteršimas bet kokia medžiaga (tame tarpe metalais, rūgštimis, organinėmis medžiagomis) ir/arba kaitinimas (taip pat ir veikiant ugnimi). Amonio salietros trąšos yra specialiai pagamintos didelio tankio priliaus formos ir didelio grynumo tam, kad būtų minimizuojamas sprogtumo pavojus

PAAIŠKINAMA, KAIP ĮVYKUS AVARIJAI BUS INFORMUOJAMA SUINTERESUOTA VISUOMENĖ, KAIP ELGTIS PER AVARIJĄ, ARBA PATEIKIAMA NUORODA, KUR ŠIA INFORMACIJĄ GALIMA RASTI ELEKTRONINE FORMA

Bendrovėje sukurta darbuotojų ir gyventojų perspėjimo apie avariją schema, nustatyti pranešimų apie avariją perdavimo Jonavos savivaldybei, aplinkiniams gyventojams, valstybinėms institucijoms atsakingi asmenys. Įvykus pramoninei avarijai bendrovėje pagal procedūrą P-000-08 „Pasirengimas avarijoms ir atsakomųjų veiksmų valdymas“ gamybos dispečeris informuoja vadovybę. Bendrovės technikos direktorius informuoja rajono savivaldybės vadovus, civilinės mobilizacijos tarnybą. Rajono savivaldybė per gyventojų perspėjimo ir informavimo sistemą (GPIS) informuos Jonavos rajono gyventojus apie įvykusią nelaimę ir gyventojų elgseną ir veiksmus, siekiant išvengti neigiamo avarijos poveikio. Bendrovė savo lėšomis yra įrengusi akustines gyventojų perspėjimo sistemas Jonavos rajono gyvenvietėse.

Gyventojai išgirdę signalą „Cheminiis pavojus“ apie prognozuojamą oro užteršimą amoniaku ar kitomis pavojingomis medžiagomis pavojų, gyventojai turi nepanikuoti, uždaryti lauko ir vidaus duris, langus, orlaides popieriumi ar specialia plėvele užklijuoti patalpų ventiliacines angas, perspėti šeimos narius, kaimynus, išklausti ir vykdyti vietos valdžios nurodymus.

Daugiau informacijos galima gauti:

<https://www.achema.lt/civiline-sauga/>

BENDRA INFORMACIJA APIE GALIMŲ AVARIJŲ PAVOJAUS POBŪDĮ IR GALIMUS JŲ PADARINIUS GYVENTOJAMS IR APLINKAI, PAGRINDINIŲ AVARIJOS SCENARIJŲ SANTRAUKOS IR JIEMS IŠVENGTI SKIRTŲ KONTROLĖS PRIEMONIŲ APRAŠYMAS

Projektuojant objektus atsižvelgiama į numatomos gamybos pavojingumą, vietovės reljefą, vyraujančių vėjų kryptį, požeminių ir antžeminių komunikacijų išdėstymą, esančias gamybas, atitinkamą standartams, statybos normoms, higienos normoms, priešgaisrinėms, darbų saugos taisyklėms. Įvykus avarijai viename ceche grandininės avarijos plėtimo į kitus padalinius nebus. Esant poreikiui, šalia esantys cechai bus stabdomi avarine ar normalia tvarka be žalos padarymo aplinkai, žmogui

Bendrovėje yra parengtas vidaus avarinis planas, kuriame išnagrinėti esančių cheminių medžiagų, kurioms išsiliejus, gali būti sukelta avarija, scenarijai. Didžiausią pavojų gali kelti:

Pilna šalto amoniako saugyklos dehermetizacija teroristinio akto, stichinės nelaimės ar kitu ekstremaliu atveju. Į aplinką išsilieja 15 000 t amoniako ir priklausomai nuo oro sąlygų susidarytų gyvybei pavojinga zona siekianti iki 10 km. Šie skaičiavimai yra labiau teoriniai, nes išsiliejus dideliame amoniako kiekiui, slinkdamas debesis pateks į įvairias meteorologines sąlygas, keisis ir vėjo greitis ir jo kryptis. Tačiau akivaizdu, kad susprogdinus ar kitaip sugriovus talpyklą, reikia imtis neatidėliotinų priemonių ir evakuoti gyventojus iš artimiausių gyvenviečių, tame tarpe iš Jonavos miesto, rajono bei gal būt ir iš aplinkinių rajonų, esančių užteršto debesies slinkimo kelyje. Tokia katastrofa praktiškai neįtikėtina, nes suprojektuota saugykla šiai dienai yra moderniausia ir atitinka saugos reikalavimus. Tai daugiau karo atvejis.

K-503 A trūko azoto rūgšties talpyklų (poz.401/ 1-4) korpusas iš talpyklų išsiliejo 4 339 t (58 %) azoto rūgšties. Esant tokio masto avarijai galimas azoto rūgšties patekimas į pramoninę lietaus kanalizaciją, o tuo pačiu į AB „Achema“ buferinius tvenkinius. Azoto rūgšties garų ir azoto oksidų debesis pasklistų įmonės teritorijoje, pavėjinėje pusėje bei už įmonės teritorijos ribų. Tokio masto galimos avarijos scenarijus tikėtinas tik diversijos atveju, susprogdinus iš kart visas 4 azoto rūgšties talpyklas vienu metu. Tai teoriniai prognozavimai.

PATVIRTINIMAS, KAD VEIKLOS VYKDYTOJAS, SIEKDAMAS SUSIDOROTI SU AVARIJOMIS IR SUŠVELNINTI JŲ PADARINIUS, PRIVALO IMTIS VIDAUS AVARINIAME PLANE NUMATYTŲ VEIKSMŲ PAVOJINGAJAME OBJEKTE BEI PALAIKYTI RYŠIUS SU SPECIALIOSIOMIS TARNYBOMIS

AB „Achema“ kaip veiklos vykdytoja, patvirtina, kad siekdama susidoroti su avarijomis ir sušvelninti jų padarinius, yra tam tinkamai pasirengusi, taip pat nuolat palaiko ryšius su specialiosiomis tarnybomis. Vykdydama pasirengimą avarijų likvidavimui, bendrovėje kiekvieną mėnesį pravedamos avarijų likvidavimo treniruotės su UAB „Budrus sakalas“ ugniagesiais gelbėtojais ir GMP, pagal avarijų likvidavimo planus.

ATITINKAMA IŠORĖS AVARINIO PLANO, SKIRTO SUSIDOROTI SU AVARIJOS PADARINIAIS UŽ PAVOJINGOJO OBJEKTO RIBŲ, INFORMACIJA, KURI TURĖTŲ APIMTI PATARIMUS ĮVYKUS AVARIJAI LAIKYTI VISŲ SPECIALIŲJŲ TARNYBŲ NURODYMŲ IR REIKALAVIMŲ.

Su AB „Achema“ visuomenei pateikti privaloma informacija ir išorės avariniu planu galima susipažinti Jonavos rajono savivaldybės internetiniame puslapyje. www.jonava.lt → [Savivaldybė](#) → [Veiklos sritys](#) → [Civilinė ir priešgaisrinė sauga](#)

INFORMACIJA APIE PASKUTINĮ PLANINĮ PATIKRINIMĄ

Objekto paskutinio planinio patikrinimo datą galima sužinoti Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento internetiniame puslapyje, adresu: <https://pagd.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/valstybine-priesgaisrine-prieziura/pavojingieji-objektai/pavojinguju-objektu-sarasas/>. Dėl išsamesnės informacijos apie patikrinimą ir patikrinimų grafiko galima kreiptis tel. (+370 707) 56866 arba elektroniniu paštu, adresu pagd@vpgt.lt

Asmenys pageidaujantys susipažinti su saugos ataskaita gali paskambinti telefonu (+370 349) 56238, (+370 349) 56166 arba atvykti į AB „Achema“ saugos darbe skyrių

Kompetentinga institucija, valstybės priežiūros ir kontrolės institucijos ir savivaldybės, kurioje yra pavojingas objektas, meras teikia pagal Avarijų prevencijos aprašą turimą informaciją apie pavojingąjį objektą jos prašantiems asmenims, vadovaudamiesi Informacijos teikimo aprašu.